

Sonja Kogej Rus

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ V LETU 1996

PROSTOR IN PRIPRAVE NA STALNO RAZSTAVO

Večina dosedanjih poročil o delu Slovenskega etnografskega muzeja se začne ali končuje s poročanjem o prostorski problematiki in njenem reševanju. Za leto 1996 pa lahko končno zapišemo, da je glede tega prineslo zelo stvarne spremembe. Spomladi sta bila za prvi, manjši objekt št. 28 v kompleksu na Metelkovi končana projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja in projekt za izvedbo. Na javnem razpisu za izvajalca gradbeno-obrtniških in inštalacijskih del je bilo izbrano Gradbeno podjetje Grosuplje, ki je 21. junija s predajo ključev objekta začelo z delom. V skladu s pogodbenimi roki bo objekt, ki je namenjen upravi, kustodiatom, restavratorsko-konservatorskim dejavnostim ter za javnost odprtim dokumentaciji, knjižnici in večnamenskim prostorom, dokončan marca 1997.

Spomladi 1996 se je končal tudi anonimni urbanistično-arhitekturni natečaj za urbanistično ureditev območja urejanja z oznako CO5/4 vojašnica 4. julij - "Metelkova" v Ljubljani in za arhitekturno rešitev prenove južnega dela tega območja. Za izvedbo je bila izbrana natečajna rešitev pod oznako Forum skupine avtorjev arhitektov Sama in Gorazda Grolegerja, Miroslava Kvasa in Maje Štefula. Avtorji so se jeseni lotili izdelave Prostorskoureditvenih pogojev (PUP). Slovenski etnografski muzej pa v sodelovanju z njimi v letu 1997 čaka priprava projektov za začetek del na večji, razstavnih hiši.

Zanjo so v letu 1996 že potekale priprave na stalno razstavo. Študijsko delo je teklo v okviru aplikativnega raziskovalnega projekta pri Ministrstvu za znanost in tehnologijo. Spomladi 1996 je bila po več pogovorih in dogovorih kustosov Slovenskega etnografskega muzeja od treh predlogov (napisali so jih dr. Gorazd Makarovič, mag. Andrej Dular in mag. Janja Žagar) sprejeta vsebinska zasnova mag. Janje Žagar. Ta zamisel vsebuje delitev stalne razstave na dve temeljni obliki: na del razstave, namenjene najširši javnosti, z delovnim naslovom *Podobe neke kulture ali predmet o ljudeh* in na del študijske zbirke

ali predmet o sebi. Za dokončno izoblikovanje razstavne zgodbe so si delo organizacijsko razdelili. Dr. Gorazd Makarovič je prevzel snovanje uvodne razstavne pripovedi, mag. Janja Žagar izoblikovanje razstavne zgodbe, mag. Andrej Dular scenarija študijske razstave zbirke ter Sonja Kogej Rus študij pedagoško-andragoških vidikov razstave.

V letu 1996 so potekale priprave na razstavo *Slovenski etnografski muzej, prvo dejanje: Predstavitev*, ki bo svojska napoved stalne razstave. Odprta bo (oz. je bila) 5. junija 1997 ob evropskem mesecu kulture v prvi stavbi v kompleksu na Metelkovi, ki sicer ni namenjena razstavnim dejavnostim, a jo s širokimi hodniki in večnamensko dvorano vendarle omogoča. Na njej bo predstavljen muzejski *thesaurus*, predmetna osnova za stalno razstavo, in upodobitev dveh segmentov na osnovi dveh scenarijev za stalno razstavo. Mag. Janja Žagar pripravlja iz zgodbe predmetov o ljudeh oz. iz scenskih podob tradicijske kulture segment iz življenjskega ciklusa, zgodbo o rojstvu (simbolno tudi začetek, "rojstvo" muzeja). Mag. Andrej Dular, ki je avtor scenarija za galerijo zbirke, pa v sodelovanju z mag. Mojco Terčelj pripravlja postavitev najstarejše Baragove zbirke. Na podlagi obeh "testnih" segmentov stalne razstave bo organizirano več pogovorov ter t.i. panelna raziskava stalne razstave, ker želi Slovenski etnografski muzej k sodelovanju pritegniti čim več strokovnjakov in obiskovalcev.

V okviru sredstev, ki jih je za prvo fazo priprave stalne razstave namenilo Ministrstvo za kulturo, pa so bila izvedena naslednja dela oziroma dejavnosti:

- Mag. Inja Smerdel je bila od 17. aprila do 5. maja 1996 na študijskem potovanju v Franciji, Angliji in na Škotskem. Desetdnevno bivanje v Parizu (zanj je dobila štipendijo Francoskega veleposlaništva v Republiki Sloveniji) je potekalo po programu, ki ga je sestavila Marie-France Noel, raziskovalna sodelavka v *Musée national des arts et traditions populaires*. Vseboval je študijski ogled njihove stalne razstave, kulturne in študijske galerije; spoznavanje procesov dela v ikonoteki, oddelku za informatiko, fonoteki, restavratorski delavnici; ogled ureditve depojev, znanstvenega arhiva, knjižnice in video oddelka v tem muzeju; ogled nove stalne razstave v *Veliki galeriji Musée national d'histoire naturelle* z vodstvom muzeologa M. Van Praëta, obisk raznih oddelkov v *Musée de l'homme* ter ogled njihovih razstav. Drugi del potovanja pa

je vključeval študijske ogledne *Museum of London* in *Moving Image Museum* v Londonu, *Museum of English Rural Life* v Readingu, *European Ethnological Research Centre* ter *People's Story Museum* v Edinburgu in *Scottish Agricultural Museum* v Inglistonu.

- Delavci muzeja so bili 22. in 23. oktobra 1996 na strokovni ekskurziji na Dunaju in v Budimpešti. Spoznanja s študijskih ogledov nove stalne razstave v *Österreichisches Museum für Volkskunde* in evropskega muzeja leta 1996 MAK - *Österreichisches Museum für angewandte Kunst* na Dunaju, razstave *Huni in Avariv* Halbturnu na Gradiščanskem ter stalne postavitev v *Neprajzi muzeum* v Budimpešti bodo v pomoč pri pristopu k nastajanju stalne razstave.

- Tehnični oddelek je restavriral del muzealij za stalno razstavo.

- Izdelani sta bili maketi *Janeževe domačije* iz Strojne in hiše *Hosta 1* pri Škofji Loki, v delu pa je še maketa *Kavčnikove hiše* iz Zavodenj.

- V Restavratorskem centru Slovenije je v delu izdelava kopije freske Sv. Nedelje iz Crngroba.

- Za stalno razstavo je Slovenski etnografski muzej pridobil lesen strop in vogal hiše *Hosta 1* z letnico 1808, nekaj oblačil, pokrival in drugih tekstilnih izdelkov iz Ljubljane in zemljevid *Slovenski atlant* iz leta 1870.

- V tisku je zloženska o selitvi Slovenskega etnografskega muzeja.

RAZSTAVNA DEJAVNOST

Kljub nujnemu, vase zazrtemu delu je bil Slovenski etnografski muzej z vidika "ostajanja na sceni" prisoten v javnosti z dokaj pestro razstavno dejavnostjo.

LASTNE RAZSTAVE (in prireditve): Udomačena svetloba. Etnološki pogled na svetila in pripomočke zanje.

V sklopu večletnega programa muzeja, ki ob pomanjkanju stalne razstave občasno predstavlja posamezne zbirke, je bila dva dni po Gregorjevem 14. marca 1996 odprta razstava *Udomačena svetloba, Etnološki pogled na svetila in pripomočke zanje*. Razstava je nastajala že v letu 1995, vendar je bilo odprtje predstavljeno v leto 1996, saj je bilo potrebno zaradi nizke subvencije iskati dodatna sredstva pri pokroviteljih.

Razstavo je pripravila kustodinja za bivalno kulturo Irena Keršič. Na njej je prikazanih 184 svetlobnih teles (zbirka svetil šteje 511 predmetov), ki so razdeljena po funkciji in času. Obravnava pa še posebne oblike razsvetljevanja, ki so

se razvijale doma, v javnosti, v prometu, pri delu, pri čaščenju, šegah in praznovanjih ter prikazuje izdelavo goriv za tradicionalna svetica in njihovo uporabo oziroma preoblikovanje za današnji način življenja. Prikaz dopolnjujejo, razlagajo in dokazujejo številne fotografije, grafike, legende in scenske postavitve. Razstavo sta oblikovala arhitekta Mojca Turk in Peter Rau, Lado Jakša pa je uglašil temo udomačene svetlobe, ki popelje obiskovalce po razstavi od netenja ognja do mitične svetlobe.

Razstavo *Udomačena svetloba* je že ob nastajanju pa tudi med razstavo spremljala vrsta sočasnih dejavnosti:

- Učenci OŠ Polje so pod mentorstvom Irene Keršič in učiteljice Milene Majzel zbirali svetica v svojem okolju ter jih primerjali z muzejskim gradivom. Povednost predmetov so predstavili na razstavi v avli šole in v šolskem epicentru na Mestnem trgu v Ljubljani.

- Učenci OŠ Kolezija so pod mentorstvom Irene Keršič in Marije Erman pri likovnem in tehničnem pouku oblikovali hišice iz lepenke - *gregorčke*, ki so jih osvetljene s svečami na predvečer gregorjevega spuščali po Ljubljani. Tudi njihovi izdelki so bili predstavljeni v šolskem epicentru.

- 9. aprila je Radio Slovenija z avtorico razstave in mladimi muzejskimi obiskovalci posnel mladinsko izobraževalno oddajo o svetlobi. Enournna oddaja je bila predvajana na prvem sporedu Radia Slovenija v maju in septembru.

- V novembrski številki revije *Gea* je bila v prilogi *Svetloba, ogenj, luč* predstavljena razstava *Udomačena svetloba*, ki je bralce in obiskovalce povabila k iskanju pozabljenih svetil.

- *Pripovedovalnica*. Ob sobotnih popoldnevih (7. novembra, 14. in 28. decembra 1996) so mladi obiskovalci Slovenskega etnografskega muzeja na pravičen način z govorico svetlobe in teme spoznavali našo dediščino o razsvetljevanju. Pisateljica Bina Štampe Žrnave je zanje napisala *Bajko o svetlobi*, ki sta jo predstavila avtorica in dramski igralec Jurij Souček.

- *Muzejska delavnica*. 11. in 12. decembra 1996 je bila v prostorih Slovenskega etnografskega muzeja delavnica okraševanja sveč z voskom in barvanje lesenih svečnikov. Vodila jo je Vida Lah.

Razstavo *Udomačena svetloba*, ki je bila oktobra in novembra zaradi obnovitvenih del v Narodnem muzeju zaprta, si je do 30. decembra ogledalo 11.457 obiskovalcev.

Pasovi in sklepanci

Od 10. julija do 29. septembra 1996 je Slovenski etnografski muzej gostoval v Pokrajinskem muzeju v Celju z razstavo *Pasovi in sklepanci* avtorice kustodinje za oblačilno kulturo mag. Janje Žagar. Razstava je bila v Slovenskem etnografskem muzeju na ogled leta 1993/94 ob izidu kataloga iz zbirke Slovenskega etnografskega muzeja.

Božične jaslice

V prazničnih božično-novoletnih dneh je bila v atriju muzeja razstavljena nova pridobitev, rezljane jaslice mojstra Franca Kobala iz Cerknega.

GOSTUJOČE RAZSTAVE (in prireditve):

Paška čipka

V okviru mednarodnega sodelovanja sta bili v letu 1996 v Slovenskem etnografskem muzeju na ogled dve gostujoči razstavi. Prva, *Paška čipka*, pomeni nadaljevanje sodelovanja z Etnografskim muzejem Zagreb, kjer je leta 1991 Slovenski etnografski muzej gostoval z razstavo *Kam so vsi pastirji šli*. Pripravili sta jo kustodinj Nerina Eckhel in Vesna Zorić, za postavitve v Ljubljani pa je poskrbela mag. Janja Žagar. Na ogled je bila od 11. januarja do 31. marca 1996. V tem času si jo je ogledalo 2989 obiskovalcev. Prikaz paške šivane čipke je nudil možnost za primerjavo s slovenskimi klekljanimi čipkami. V ta namen je Tadeja Primožič 31. marca demonstrirala klekljanje čipk.

Kitajski papirnati zmaji

Druga gostujoča razstava *Kitajski papirnati zmaji* pa je bila na ogled od 25. julija do 8. avgusta 1996. Posredovala jo je Kitajska agencija za mednarodne odnose iz Pekinga. Slovenski etnografski muzej jo je pripravil v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve RS in Ministrstvom za kulturo RS, ki jo je finančno omogočilo. V skladu s Sporazumom iz leta 1993 je bil v septembru 1994 sestavljen in podpisan "Program sodelovanja v kulturi, izobraževanju in znanosti ter izmenjava za obdobje od 1995 do 1997 med vlado Republike Slovenije in vlado Ljudske republike Kitajske" med te spada razstava Kitajski papirnati zmaji.

Na razstavi Kitajski papirnati zmaji je bilo predstavljenih 182 zmajev različnih velikosti, oblik in motivov, vzetih iz vsakdanjega življenja in kitajske mitologije, ter predmeti iz Azijske zbirke Slovenskega etnografskega muzeja. V dveh tednih, kar je bila na ogled, si jo je

ogledalo 5066 obiskovalcev.

Ob razstavi je Slovenski etnografski muzej pripravil poleg ciklusa petih predavanj (Ralf Čeplak Mencin: *Kitajska mitologija*; dr. Mitja Saje: *Tradicionalne in ljudske umetnosti v luči razvoja kitajske civilizacije*; Aleksander Hadži: *Drugačna Kitajska*; dr. Jana Rošker: *Potovanje na zahod*; dr. Zmago Šmitek: *Naši stiki s Kitajsko v preteklih stoletjih*) vrsto spremljajočih prireditev pod vodstvom kitajskih strokovnjakov: delavnice in prikaze umetniških tehnik za otroke in odrasle (delavnice slikanja s tušem, slikanja na svilo, kitajske pisave - kaligrafije, ki jih je vodila Wang Huiqui, ter mojstrovine umetelnega tradicionalnega rezljanja zelenjave kuharjev iz restavracije Orient, izdelovanje zmajev). Ob tej priložnosti sta bila v Ljubljani od 21. julija do 10. avgusta 1996 Gu Wenhua in Li Changlian s Kitajske, ki sta sodelovala pri pripravah na razstavo in pri programu delavnic.

Za razstavo so bili natisnjeni katalog z barvnimi reprodukcijami zmajev, informativna zgibanka in plakat. Kustos razstave je bil Ralf Čeplak Mencin, pedagoški program je pripravila Sonja Kogej Rus, grafično oblikovanje in postavitve razstave je bilo delo Mojce Turk, k organizaciji pa je kot zunanja sodelavka pripomogla Nina Zdravič Polič.

SODELOVANJE PRI RAZSTAVAH

Slovenski etnografski muzej je s posredovanjem podatkov ter s posojanjem gradiva in predmetov sodeloval tudi pri razstavah drugih prirediteljev.

Mag. Marjeta Mikuž je v delovni skupini (Taja Čepič - Mestni muzej, Dragica Trobec Zadnik - Mestni muzej, arhitektka Mojca Turk) pripravila *Projekt priprave stalne muzejske razstave v Ribnici na Gradu, Marofu in v Miklovi hiši*, ki vsebuje vsebinska izhodišča stalne muzejske postavitve, prvo fazo realizacije postavitve na Gradu, prostorski oris stalne muzejske postavitve na Gradu in Marofu ter prostorski oris in načrt občasne razstave *Zgodovina ribniškega gradu v Miklovi hiši*.

Goriškemu muzeju in Turističnemu društvu Breginj je bilo za *razstavo o Breginju*, ki so jo odprli 6. maja 1996 v Breginju, posredovano fotografsko gradivo terenskih ekip Slovenskega etnografskega muzeja.

Fotografsko gradivo Slovenskega etnografskega muzeja je bilo posredovano Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu za razstavo *Ko cvete lan*, ki jo je pripravila Irena Destovnik v K & K centru v Šentjanžu v Rožu.

Dr. Gorazd Makarovič je za katalog razstave *Peintures sous verre passeurs de lumière v Musée d'art naïf Max Fourny* pripravil prispevek o slikah na steklo na Slovenskem.

Slovenski etnografski muzej je za likovno dokumentarno razstavo *Veno Pilon - 100 letnica rojstva*, ki je bila na ogled v Pilonovi galeriji v Ajdovščini od 27. septembra do 10. novembra 1996, posredoval Pilonovo fotografsko gradivo iz arhiva Slovenskega etnografskega muzeja.

Od 2. do 4. oktobra je bila ena izmed skrinj iz zbirke Slovenskega etnografskega muzeja postavljena na oder konferenčne dvorane hotela Toplice na Bledu. Organizatorji tretjega mednarodnega seminarja o statistični zaupnosti so si za simbol celostne podobe izbrali skrinjo ter tako udeležencem predstavili del slovenske kulturne dediščine.

V oktobru je Slovenski etnografski muzej sodeloval na razstavi turističnih spominkov v okviru sejma Gast-tur na Mariborskem sejmišču.

Kustodinja Irena Keršič je sodelovala pri pripravi novega muzeja Plinarne Ljubljana, ki je bil odprt novembra 1996, ter pri pripravi stalne razstave Elektra Ljubljana v Elektrarni na Kotnikovi ulici.

V dogovoru z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Londonu je Slovenski etnografski muzej za razstavo igrač v nekem londonskem knjižnem centru nabavil lesene primerke, ki bodo po zaprtju razstave prenešeni v vitrine na veleposlaništvu.

Ralf Čeplak Mencin je sodeloval pri razstavi *p. Argüstin Hallerstein - Lieou Song Ling K'iao hien, 1703-1774. Mengšan, mandarini na kitajskem dvoru*, ki je bila na ogled v Galeriji Mežnarija v Mengšu od 16. novembra do 1. decembra 1996.

Slovenski etnografski muzej je ob mednarodnem simpoziju *Balkan Popular Music*, ki ga je pripravilo *International Association for the Study of Popular Music* (IASPM Slovenija) ter Institutum studiorum humanitatis, sodeloval in omogočil fotografsko razstavo *Romski glasbeniki na Balkanu: Utrinki s Kosova* avtorja dr. Svaniborja Pettana. Postavljena je bila v KUD-u France Prešeren od 30. novembra do 10. decembra 1996.

V božičnem času je Polona Sketelj sodelovala pri razstavah družinskih jasic v Bilčovsu na avstrijskem Koroškem (21. in 22. decembra 1996) in v Mestni hiši v Ljubljani (od 18. do 22. decembra 1996).

NOVE PRIDOBITVE SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA

Slovenski etnografski muzej je v letu 1996 pridobil 674 novih predmetov. Po podatkih iz akcesijske knjige jih je bilo 27 pridobljenih z darili, 647 pa z odkupi.

DELO PO KUSTODIATIH, V DOKUMENTACIJSKEM IN TEHNIČNEM ODDELKU TER KNJIŽNICI SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA

V okviru redne dejavnosti so v letu 1996 po posameznih kustodiatih potekale naslednje aktivnosti:

V kustodiatu za ruralno gospodarstvo in promet je 1. aprila 1996 začela opravljati pripravništvo etnologinja Polona Sketelj. Njene prve aktivnosti so bile usmerjene k seznanjanju in pregledu obstoječih zbirke. Na terenih v Gornjem Gradu in Tišini v Prekmurju si je ogledala predmete za odkup. V občini Bilčovs in na južnem Koroškem je zbirala podatke za magistrsko nalogo in za raziskavo o ruralnem gospodarstvu, v Arhivu Slovenije pa podatke o cestnem prometu na Slovenskem med obema vojnama.

Kustodinja za stavbarstvo in notranjo opremo Irena Keršič je poleg dela z zbirko svetil in projekta *Udomačena svetloba*, ki obsega razstavo in spremljajoče dejavnosti, organizirala izdelavo kopij kresila, vaškega svetilnika - *farala* iz vasi Suhorje v Brkinih z letnico 1667, šuštarске in sitarske svetilke. Za prodajni spominek je izbrala in organizirala izdelavo voščenenih sveč z laneno prejo in poslikan svečnik. Plod njenega dela na terenu je videofilm *Dokumentarni zapis o izdelovanju svetil in njihovih pripomočkov* (posnela ga je Nadja Valentinčič) ter dokumentacija hiše Hosta 1 pri Škofji Loki.

Kustos za obrti mag. Andrej Dular je v letu 1996 pridobil predmete iz Podgorice, Lamorja, Zaloke, Gor. Prekope, Gruče, Vidmaš, Police ter predmete svečarsko-medičarske delavnice in trgovine Jakoba Krbavčiča iz Ljubljane, od katerih jih je 519 očistil, opravil meritve in opise in jim pritril akcesijske listke. Za potrebe učnih delavnic je pridobil statve za tkanje preprog. V depoju št. 10, kamor so bile nameščene nove police, je pregledal in uredil po tipologiji celoten fond obrtniškega orodja. Na terenu je posnel sedem ur avdiogradiva o obrtnih dejavnostih v Metliki.

Kustodinja za nošo in vezenine mag. Janja Žagar je pri delu s predmeti preverjala prisotnost in stanje predmetov v zbirkah. Ob študentski praksi se je urejala in se še ureja zbirka klekljanih in

kvačkanih čipk in priprav za izdelovanje čipk, prav tako pa tudi sezname in kartoteka te zbirke, ki šteje okrog 2.500 predmetov. Dokumentiranje predmetnih zbirke je bilo omejeno na sistematično fotografiranje zbirke pokrival, glavnikov, svitkov, papirnatih šopkov in venčkov ter fotokopiranje zbirke čipk v merilu 1:1. Tudi novo pridobljeni predmeti so bili sproti fotografirani.

Kustodinja za socialno kulturo Tanja Tomažič pripravlja izdajo kataloga zbirke igrač Slovenskega etnografskega muzeja, zato se je posvetila študiju tuje in iskanju domače literature, časopisnih člankov in arhivskih virov ter nakupu otroških igrač. Približno polovica predmetov iz zbirke igrač je bila fotografirana.

Terenska opazovanja socialne kulture je opravila ob različnih priložnostih: praznovanju Svetih Treh kraljev v Kosezah (7. januarja); ogledu razstave starih fotografij v Ricmanjih, ljubiteljske etnografske razstave v istrski vasi Lopar (28. marca), velikonočne razstave v Nabrežini (11. aprila); obisku samostana klaris in frančiškanskega samostana v Nazarju (22. maja); ter na poti po Prekmurju in Porabju, kjer se je seznanila z romsko skupnostjo, izdelovanjem predmetov iz slame v Lipovcih, buraškim muzejem v Ižakovcih, lončarstvom v Filovcih, protestansko skupnostjo v Gornjih Petrovcih in s turizmom v Hevizu in Keszthelyju. Nadja Valentinčič je 17. februarja za kustodiat posnela videofilm obhoda škoromatov v Hrušici.

Kustos za neevropsko etnologijo Ralf Čeplak Mencin v organizacijski enoti Slovenskega etnografskega muzeja v dvorcu Goričane, kjer že od leta 1989 potekajo gradbena dela in zaradi katerih je muzej že pet let in pol zaprt za javnost, je organiziral sestanke gradbenega odbora in na njih aktivno sodeloval. Gradbena dela so se nadaljevala predsem v pomladanskih in jesenskih mesecih. Sodeloval je tudi pri delu Nacionalnega komiteja ICOM in pri Skupnosti muzejev Slovenije.

V ODDELKU ZA DOKUMENTACIJO je bilo inventariziranih 1396 fotografij, 1290 negativov in 516 diapozitivov. V računalnik je bilo vnešenih 110 predmetov s področja obrti in 66 otroških igrač. Alenka Simikič, vodja Oddelka za dokumentacijo, sodeluje v predsedstvu CIDOC-a ter v delovni skupini za etnologijo, ki je letos končala trileten projekt *Etnološki podatkovni standardi*. Standardi so tiskani v angleškem in francoskem jeziku.

V KNJIŽNICI SLOVENSKEGA ETNOGRAFSKEGA MUZEJA je potekala izposoja gradiva, posredovanje raznih informacij, izmenjava publikacij, akcesija novih publikacij, oblikovanje hemeroteke in dopolnjevanje bibliografije sodelavcev muzeja. V letu 1996 je knjižnica pridobila 442 periodičnih publikacij in 321 monografij. Študent bibliotekarstva in honorarno zaposleni Marko Drpič Minatti se je udeležil dveh tečajev za pridobitev licence za vnos bibliografskih podatkov v vzajemno bazo. Narejenih je bilo 50 testnih opisov. S pridobitvijo licence je knjižnica Slovenskega etnografskega muzeja dobila status aktivne udeleženke v sistemu COBISS, kar pomeni tudi lastne prispevke opisov publikacij. Prehod na uporabo sistema COBISS je knjižnica izkoristila tudi za določitev novih signatur, ki se sproti opremljajo z novimi nalepkami. Publikacije so razporejene po geografskem vidiku, znotraj tega pa po tematskem.

TEHNIČNI ODDELEK Slovenskega etnografskega muzeja je sodeloval pri postavitvah in podiranju razstav. Za razstavo *Udomačena svetloba* je izdelal razstavno tehniko. V delavnica so restavrirali muzealije za stalno razstavo in tudi druge (svetila, igrače, vojaško uniformo, intarzirano skrinjo, železne modele za lect...). V centralnih depojskih prostorih v Škofji Loki so poleg prisotnosti pri pregledih, deponiranju novih muzealij in ureditvi dveh sob sodelovali še pri montaži protivlomnih senzorjev in sanaciji kamnite škarpe.

Vodja tehničnega oddelka dr. France Golob je v letu 1996 sodeloval v komisiji za izvoz etnografskih predmetov. Dokončal je obdelavo zbirke Baraga, ki bo izšla v začetku leta 1997 v katalogu zbirke Slovenskega etnografskega muzeja z naslovom *Misionarji, darovalci indijanskih predmetov*.

Tehnični oddelek je tudi v letu 1996 sodeloval in nudil strokovno pomoč zamejskemu Škedenjskemu etnografskemu muzeju. Zanj sta dr. France Golob in restavrator Janez Črne v poletnih mesecih restavrirala predmete iz kovine.

STROKOVNA AKTIVNOST IN ŠTUDIJSKO IZOBRAŽEVANJE

Kustosi Slovenskega etnografskega muzeja mag. Janja Žagar (članica uredniškega odbora), dr. Gorazd Makarovič, Irena Keršič, mag. Andrej Dular in Polona Sketelj so sodelovali pri pisanju gesel za *Privočnik slovenske etnologije*, Irena Keršič in Polona Sketelj pa tudi pri geslih za *Enciklopedijo Slovenije*.

Mag. Marjeta Mikuž je v sodelovanju z

Borutom Rovšnikom iz Mestnega muzeja pripravila raziskavo (evalvacijo) potencialnih obiskovalcev Slovenskega etnografskega muzeja. Anketa, ki se bo začela izvajati v začetku leta 1997, vsebuje več sklopov vprašanj: muzeji v okviru preživljanja prostega časa, zanimanje za muzeje in obiskovanje muzejev; načini obiskovanja muzejev in ponudba v muzejih; poznavanje in pričakovanja glede novega Slovenskega etnografskega muzeja; demografski podatki o vprašanih.

Mag. Marjeta Mikuž je kot članica pripravljalnega odbora za pripravo kandidature za ICOM-ovo generalno konferenco leta 2001 v Ljubljani pripravila besedilo za propagandno zloženko, izbrala fotografije, usklajevala delo s prevajalci (angl., franc., španšč.) in Studiem Marketing. Zloženka je bila predstavljenca novembra 1996 v Parizu.

Dokumentalistka, knjižničarji in kustosi Slovenskega etnografskega muzeja so pri svojem delu sodelovali z različnimi sorodnimi institucijami in posamezniki, ki so v muzeju iskali najrazličnejše informacije. Ob tem so jim posredovali podatke iz literature, slikovne vire ali podatke o predmetih, ki jih hrani. Tako sta s slikovnim gradivom Slovenskega etnografskega muzeja nastala koledarja Merkurja Kranj in Hidrometerološkega zavoda Slovenije ter CD ROM *Dobrodošli v Sloveniji*, ki ga je izdelalo podjetje Creativ iz Murske Sobote. Ob sodelovanju z *Museum Development Unit/Charities Advisory Trust* iz Londona so bile v več tisoč izvodih natisnjene voščilnice z motivom Sv. Družine (slika na steklo iz 19. stoletja iz Selške doline, ki jo hrani muzej). Denar, ki so ga pridobili s prodajo, je namenjen dobrodušnim organizacijam. Slovenski etnografski muzej je sodeloval še z Enciklopedijo Slovenije, Goriškim muzejem, Muzejem novejših zgodovine, Pilonovo galerijo Ajdovščina, TV 3, TV Koper...

Kustosi so ugotavljali krajevni in časovni izvor glede na tip predmetov, ki so jih prinašali posamezniki v ocenjevanje in jih usmerjali k prodajalcem ali izdelovalcem. Kustodinja mag. Janja Žagar je dajala informacije o nošah posameznih krajev ali širših geografskih območij in z njimi povezanih rekonstrukcijah, ki se jih lotevajo folklorne skupine, kustomografii, izdelovalci replik oz. izdelovalci spominkov.

V zvezi z diplomskimi in raziskovalnimi nalogami so imeli konzultacije o posameznih temah ter o metodskih in metodoloških pristopih. V letu 1996 je Slovenski etnografski muzej desetim štu-

dentom etnologije omogočil opravljanje obvezne prakse. Mentorice so jim bile Alenka Simikič, mag. Janja Žagar in Irena Keršič.

V letu 1996 so kustosi Slovenskega etnografskega muzeja poleg publicističnega in uredniškega dela pripravili nekatera predavanja, sodelovali so pri omizjih in predstavitev knjig.

Mag. Janja Žagar je za Društvo za narodne noše 30. marca 1996 v kraju Jezero pri Podpeči pripravila predavanje o ljudski noši na Slovenskem. 26. oktobra 1996 pa za ZKOS predavanje o pokrivalih in pričeskah v slovenski ljudski noši z demonstracijo načinov zavežovanja, ki jo je vodila Ana Perko. V okviru ZKOS je 27. januarja 1996 vodila izpite za voditelje folklornih skupin.

Irena Keršič je udeležencem poletne šole slovenskega knjižnega jezika predavala o tradicionalnih lučeh in jih popeljala po razstavi *Udomačena svetloba*.

Ralf Čepelak Mencin je ob ciklusu predavanj in razgovorov *Svet in mi* v Cankarjevem domu moderiral: *Tibetanski večer* (13. marca 1996) z udeleženci dr. Andrejem Uletom, Ivom Svetino, Aljošo Reboljem in Sandijem Pavlinom in predaval o *tibetanski kulturi; Večer o Almi Karlin* (16. oktobra 1996) z udeleženci Polono Vetric, Uršulo Cetinski, dr. Nevo Šlibar, Sonjo Dular, Vladom Šlibarjem in dr. Zmagom Šmitkom. Predaval je o *popotnici Almi Karlin; Kitajski večer* (6. novembra 1996) z udeleženci dr. Jano Rošker, dr. Mitjem Sajetom in Wang Huiqui. Sodeloval je tudi pri projekciji diapozitivov na *Kitajskem večeru* (6. junija 1996) v Vodnikovi domačiji.

Polona Sketelj je v okviru Slovenskega etnološkega društva organizirala štiri *Etnovečere*, ki so potekali v Klubu Cankarjevega doma.

Polona Sketelj je aprila 1996 v Globasnici, 25. novembra v Celovcu in 28. novembra v Ljubljani predstavila svoji knjigi *Na stičišču dveh kultur - Med delovnim in prostim časom ter Knjige in Koroški Slovenci - Raziskava slovenskega knjižnega trga v Avstriji*. Knjigo, ki jo je izdala ob stoletnici Rožne doline, *Rožna dolina, 100 let*, pa je predstavila decembra 1996 v Ljubljani.

Sonja Kogej Rus je 19. aprila 1996 v Slovenskem etnografskem muzeju organizirala *Istrijski večer* z Rožano Koštial in skupino *Šavrinske pupe en ragaconi*, kjer je bilo predstavljeno bogato izročilo ljudskega pesništva v Slovenski Istri in knjiga Rožane Koštial *Ljudske iz Šavrinske Istre*.

15. maja 1996 sta urednici mag. Inja

Smerdel in Bojana Rogelj Škafar na tiskovni konferenci spregovorili o vsebini pete številke *Etnologa* (LVI).

Večina uporabnikov računalnikov v Slovenskem etnografskem muzeju se je v aprilu udeležila enotedenskega računalniškega tečaja *Word for Windows*.

Dr. Ivan Sedej, Tanja Tomažič, Irena Keršič, Marjeta Mikuž, Bojana Rogelj Škafar, Polona Sketelj in Ralf Čeplak Mencin so v organizaciji Slovenskega muzejskega društva 23. aprila 1996 obiskali 3. mednarodni muzejski salon (SIME) v Benetkah.

Irena Keršič in Ralf Čeplak Mencin sta se od 17. do 19. maja 1996 udeležila 2. konference evropskih etnografskih muzejev v Bukarešti. Ralf Čeplak Mencin je sodeloval z referatom *Ethnographic Museums Entering the 3rd Millennium*.

Alenka Simikič se je kot članica predsedstva CIDOC ter do aprila predsednica njegove delovne skupine za etnologijo udeležila sestanka delovne skupine v Atenah od 5. do 9. junija, letne konference CIDOC v Nairobiju od 21. do 29. septembra in sestanka predsedstva CIDOC v Parizu od 15. do 17. novembra.

Tanja Tomažič, Polona Sketelj in mag. Nena Židov so se udeležile posvetovanja o potujočih trgovcih, trgovini in potujočih obrtnikih, ki je bilo v okviru fundacije *Museo Carnico delle arti popolari Michele Gortani* v Tolmezzu 8. novembra 1996.

Ralf Čeplak Mencin je z referatom *A Case Study of the Chinese Kites Exhibition* sodeloval od 24. do 29. novembra na simpoziju *The Museums as a Place of the Strange* srednjeevropskega ICOM-a v Berlinu.

KADROVSKE SPREMEMBE

Leto 1996 je v Slovenskem etnografskem muzeju zaznamovano s precejšnjimi kadrovske spremembami. Junija se je upokojila Erika Kolar, kurirka - snažilka od leta 1969, na njeno delovno mesto je prišla Ana Mesarič. Konec leta se je upokojil tudi dr. Ivan Sedej, dolgoletni direktor (1987 - 1995), ki je v zadnjem letu muzeju posredoval bogato znanje in izkušnje kot svetnik.

1. aprila 1996 je kustodiat za ruralno gospodarstvo in promet prevzela diplomantka etnologije in bibliotekarstva Polona Sketelj, 1. decembra pa je pričela z delom mag. Mojca Terčelj, kustodinja za neevropsko etnologijo. Bibliotekarko in glavno urednico *Etnologa* na porodniškem dopustu Bojano Rogelj Škafar od novembra za dobo enega leta in pol nadomešča mag. Nena Židov.

V delo Slovenskega etnografskega muzeja sta se vključila tudi štipendista Ana Motnikar, študentka podiplomske stopnje na FNT - tekstilna tehnologija, in Marko Drpič Minatti, študent bibliotekarstva.

PROGRAM MUZEJSKE DEJAVNOSTI NA GRADU GORIČANE

Spomladi leta 1995, ko je Ministrstvo za kulturo Slovenskemu etnografskemu muzeju dodelilo stavbi v južnem delu kompleksa na Metelkovi, je od muzeja želelo odločitev o bodočem statusu Goričan. Kustos za neevropske kulture Ralf Čeplak Mencin, vodja enote v Goričanih, je tedaj na osnovi svoje vizije samostojnega *Muzeja neevropskih kultur* predlagal osamosvojitve te enote, kar bi prineslo delitev zbirke Slovenskega etnografskega muzeja. Tako kolegij kot muzejski svet Slovenskega etnografskega muzeja sta se takrat soglasno izrekla zlasti proti delitvi zbirke in sta pri tej svoji odločitvi vztrajala, saj gre za nekatere temeljne zbirke muzeja, ki bodo umeščene v bodočo stalno postavitev matičetnega muzeja na Metelkovi.

Da bi Goričane vendarle ohranili kot ločeno, dislocirano enoto Slovenskega etnografskega muzeja (kar je tudi interes občine Medvode), je bilo predlagano, da bi njihov program temeljil na reprezentančni kitajski *Skuškovski zbirki* (zaradi katere je bil grad Goričane leta 1964 prepuščen v rabo muzeju). Na Upravi RS za kulturno dediščino je bil ta predlog najprej zavrnjen (obstajale so namreč zamisli o drugačni vsebini baročnega dvorca v Goričanih, npr. o stalni razstavi baročnega pohištva), avgusta 1996 pa je bil dogovorno sprejet. Poleg stalno razstavljene *Skuškovske zbirke* naj bi Muzej grad Goričane oblikoval lasten program občasnih razstav in vključil še občinski kulturni program (prireditve, razstave in reprezentativne prostore za potrebe občine Medvode). Tak program so potrdili sklep Muzejskega sveta z dne 25. 9. 1996, pisna potrditev direktorja Uprave RS za kulturno dediščino (22. 11. 1996) in soglasje ministra za kulturo (2. 12. 1996).

Stanka Drnovšek

INŠTITUT ZA SLOVENSKO NARODOPISJE: POROČILO O DELU V LETU 1996

Znanstveni svet: akademika dr. Milko Matičetov (predsednik) in dr. Emilijan Cevc, znanstveni svetnik dr. Tone Cevc, višja znanstvena sodelavka dr. Marija Stanonik in strokovni sodelavec s specializacijo mag. Jurij Fikfak.

Predstojnik: znanstveni svetnik dr. Tone Cevc.

Višja znanstvena sodelavka: dr. Marija Stanonik.

Znanstvena sodelavka: dr. Monika Kropelj.

Asistentka z doktoratom: dr. Maja Godina Golija (od 1. 3.).

Strokovni sodelavci s specializacijo: dr. Mojca Ravnik, mag. Helena Ložar Podlogar in mag. Jurij Fikfak.

Asistentka: Polona Šega (od 1. 11.).

Višja strokovna sodelavka: Sinja Zemljčič Golob.

Strokovna sodelavka: Stanka Drnovšek.

Samostojna strokovna delavka: Božena Gabrijelčič.

Zunanja sodelavca: prof. dr. Angelos Baš in akademik dr. Milko Matičetov.

Nagrade, odlikovanja, priznanja, izvolitve, imenovanja

Dr. Monika Kropelj je prejela dne 17. 1. 1997 zlati znak ZRC SAZU za leto 1996.

TISKOVNA DEJAVNOST IN GLAVNE OBJAVE:

Etnologija:

Traditiones, zbornik Inštituta za slovensko narodopisje. Letnik 25/1996.

Mojca Ravnik, *Bratje, sestre, strniči, zermani. Družina in sorodstvo v vaseh v Slovenski Istri*, ZRC SAZU (Lipa), Koper 1996.

Znanstvena posvetovanja in seminarji

M. Kropelj se je udeležila 1. Mednarodnega dialektološkega simpozija v počastitev Tineta Logarja, Maribor, 9. 2. - 10. 2.

H. Ložar Podlogar se je 24. in 25. 5. udeležila posvetovanja (*Zablatnikovi dnevi*) v Bilčovsu na Koroškem, 17. in 18. 10. pa simpozija ob 250-letnici novomeške gimnazije.